

DE NOORD-BRABANDER.

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS. PRIJS

Voor de Stad 1/2
Franco per post 1/4

(Verschijnt drie malen in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEEN:

15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

De geenen, die zich voor het eerste maal abonneren, zullen denzelfden, zonder eenige vermeerdering van kosten, ontvangen van af den dag, waarop zij het abonnement hebben opgegeven.

Onze lezers zullen wel denken: « die Noord-Brabander is geen man van zijn woord: hij heeft beloofd ons van tijd tot tijd op een extratje te vergasten; drie malen heeft hij zulks gedaan, en nu is 't weer uit. » Neen! lieve lezers, het is nog niet uit. Maar weet, dat de Noord-Brabander eerst met den *fiscus* eene kleine zaak uit te maken heeft. Niettegenstaande de *Tolk der Vrijheid* zulks vroeger twee jaren lang deed, niettegenstaande de tabletten van franche en belgische dagbladen vrij en ongestoord aan de belanghebbenden gedistribueerd werden, niettegenstaande... (maar de Noord-Brabander mag nog niet te veel zeggen), heeft Zijne Excellentie de heer Minister van Financien gelieven te bevelen, dat de ongezegelde uitgite van de *Tabletten*, welke wij met den meer hollandschen naam van Mengelwerk bestempeld hadden, gestaand zou worden, en werd onze uitgever op zekeren dag verrast met een dwangbiljet, om te betalen de somma van zoo veel, voor boete enz. enz. De Noord-Brabander woude zich tot Zijne Excellentie den heer Minister van Financien, (toen nog niet wetende, dat de constatering op Z. Exc. bevel zelken was geschied) om door een gemotiveerd rekwest de dwaling van den heer Arrondissements-inspecteur blootteleggen en om Zijne Excellentie te verzoeken de aangevangene vervolging te staken. Op dit rekwest antwoordde Zijne Excellentie (blijkens ontvangen extract uit de resolutien van Z. Exc., door den Secretaris-Generaal bij Z. Exc. departement afgegeven), dat in het verzoek van den Noord-Brabander niet kon getreden worden. De Noord-Brabander heeft, zich op zijn goed recht meenende te mogen verlaten, de zaak aan eene andere beslissing opgedragen. Zoolang dezelve nog hangende is, kan hij dus niet aan zijne vroegere belofte voldoen. Mogt de zaak de uitkomst hebben, welke hij verwacht, zal hij de schade voor zijne lezers inhalen.

ITALIË.
ROME 17 november. Door de gebeurtenissen van Rimini, alwaar de troepen door haar langdurig verblijf met onderscheidene verdachte menschen betrekkingen aangeknoopt hadden, behoedzaam gemaakt, heeft de regering besloten meermalen de bezettingen te veranderen.

De prins Volkonsky, minister van het hofs des keizers van Rusland en de graaf Panin, minister van financien, bevinden zich thans alhier. Wanneer de vice kanselier, graaf van Nesselrode, uit Palermo zal teruggekeerd zijn, zal de Staatsraad hier, in plaats van te St. Petersburg, zitting kunnen houden.

De wisseling van depeches tusschen Palermo en het noorden is zoo druk, dat er dagelijks onderscheidene koeriers langs Rome komen, die naar Sicilië gaan of van daar op reis zijn.

De geheimraad Boutenoeff, die door keizer Maximilian van Palermo onbetrouwd was, is alhier teruggekeerd. Hij heeft de officiële tijding medegedeeld, dat de koning van den troon te Rome in de eerste dagen van december. Bij de risische ambassade worden drukke werkzaamheden verricht, welke van het gemaakt. (Augsb. Zeit.)

TURKIJE.

STAM. De tijdingen van den Esmanli en Alerbedroevendst. De ontwapening der christenen gaat met de vreedste buitensporigheden gepaard. Kloosters zijn geplunderd, priesters en kloosterlingen mededongen en mishandeld. De turksche soldaten hebben zich, als altijd, op de onbetrouwdste wijze jegens de ongelukkige bergbewoners gedragen.

AMERIKA.

Blijkens eene overzending uit de *Times*, door een engelsch dagblad medegedeeld, was de heer Alley de Cipro ten tweelten male in eenen twist gewikkeld. In den schouwburg te Otero ontmoetende, redacteur van de *Seglo*, die een artikel tegen hem opgenomen had, voegde de diplomaat hem eenige verwijtingen toe, welke tot eene hevige woordenwisseling en eindelijk tot daden van geweld oversloegen. Ten gevolge dezer ontmoeting heeft de heer Alley de Cipro den senior Otero tot een tweegerecht uitgedaagd, die echter geweigerd heeft de uitdaging aan te nemen, en zijne landgenooten zelfs zouden over zijn gedrag verantwoord zijn.

Met eene amerikaansche pakthoot, die te Havre aangekomen is, heeft men tijdingen ontvangen uit New York tot den 11 november. Bij haar vertrek duurde de beweging, veroorzaakt door den oorlog-zuchtigen kreet van het officieel dagblad *Union* steeds met kracht voort. De volkspartij, aan welke dit manifest, waarvan het initiatief van den president Pulk wordt toegeschreven, gericht was, had niet vreugd eene verklaring ontvangen, welke, terwijl zij de onbetrouwbare regten van de Vereenigde Staten op den eigendom van Oregon voorstaat, dezelve uitnodigde om geen acht te slaan op de aanmatelingen van Engeland; en het ver-

trouwen dat hare groote meerderheid in het congres en in het land haar recht, verzoeken om de opinie eene overwegende kracht. De organen der wighpartij trachten van hante tijde de beweging tegen te werken, en beproefden, terwijl zij het officieel blad en deszelfs beschermers het verwijt van dwaling en onvoorzigtigheid toeyogden, de gemoederen tot nadenken te brengen.

Deze tijdingen worden bevestigd door de berigten uit New-York van den 15, in Engeland met de *Saladonia* aangebragt. Daarin komt ook nog voor, dat de *Washington Union*, wier eerste artikel zoo veel gerucht gemaakt heeft, de uitwerking daarvan wil verzachten door eenige verklaringen, welke echter weinig valdoende zijn. Dit blad zegt dat toen het beweerde dat gansch Oregon aan de Vereenigde Staten behoorde, het slechts wilde spreken van dat gedeelte, waarop die natie recht heeft. Deze verklaring wordt niet zonder reden beschouwd als eene halve herroeping van den president Polk.

De tijdingen uit Mexico te New-York ontvangen zijn van eenen vredelievenden aard. Het mexicaansch gouvernement is bereid eenen afgevaardigde der Vereenigde Staten te ontvangen, om onderhandelingen aan te knopen tot minnelijke schikking der verschillen, welke de beide gouvernementen verdeeld houdt.

DUITSCHLAND.

BERLIN 26 november. H. K. H. prinses Albert is naar Holland vertrokken.

De koning heeft eene nieuwe subsidie van 50,000 thalers verleend voor den opbouw van den domtoren te Keulen, gedurende het jaar 1846.

BEIJEREN. Te Regensburg wordt op dit oogenblik een werk herdrukt, hetwelk in 1512 door eenen eerbiedwaardigen priester, genaamd Johannes Eune, in het licht gegeven is en handelt over den H. Ruk van Trier en de andere overblijfselen, welke in de hoofdkerk dier stad bewaard worden. In hetzelfde jaar, waar n dit boek verscheen, had de vermaarde bedevaart van keizer Maximiliaan naar Trier plaats. Zes jaren daarna plakte Luther zijne beruchte stellingen tegen de deur der hoofdkerk van Wittenberg aan. De bedevaart van het afgelopen jaar had insgelijks eene schijn van hervorming ten gevolge, door Ronge en anderen beproefd. Het hier bedoelde werk van den eerw. Enne behelst menige bladzijde, welke op die omstandigheid zoo toepasselijk is, als of het onder den indruk der zelfde was geschreven.

Het verschil, dat gerozen is tusschen badenssch gouvernement en den aartsbisdom van Freiburg, omtrent de gemeendegewelijken, ernstige gevolgen na zich te zullen opleven. Het gouvernement heeft den herderlijken brief, over dit onderwerp aan de geestelijkheid en geloovigen van zijn bisdom gericht, voor nietig en van geen waarde verklaard. De catholijke geestelijkheid zich dus in openlijken tegenstand zieg met de wereldlijke magt. Het is, zoo als men ziet, de gewone

herhaling van den strijd, welke weleer gevoerd is geworden tusschen de pruisische regering en den aartsbisschop van Keulen.

ZWITSERLAND.

Brieven uit Freiburg behelzen verontrustende tijdingen nopens den toestand der gezondheid van den bisschop van Lausanne en Geneve. Eene korte haterchap, bestaande van den eerwaardigen erkroonvoogd wederzigt bedenkelijk geworden. Men vreest voor waterzucht, die altijd in zijnen ouderdom gevaarlijk is.

— De *Lucerner Staats-Courant* bespreekt het tijding der invrijheidstelling van Dr. Casimir Pfister, na lange beraadslagingen en tegen eene borgstelling van 5000 zw. franken (omtrent f 3500), waaruit blijkt dat hij nog in staat van beschuldiging blijft. De *Staats-Courant* beroept zich op de openbaarmaking der proces-stukken « waaruit voor een ieder de volledige overtuiging zal voortvloeien van het regtvaardige zijner gevangenneming en de menscheitendheid zijner invrijheidstelling. »

De gemeente, waar de raadshier Len zijne eigen-dommen had, Hochdorf, heeft vermoend aan haren geëerbiedigden medeburger geen beter bewater onveranderlijke gehechtheid te kunnen geven, dan door aan den regter Amman het burgerregt te schenken, zonder eenige betaling van regten of kosten. Van de 204 leden der gemeente hebben 178 voor zijne toelating tot het burgerregt gestemd. Deze uitstekende regtsgeheerde heeft dus in het canton Lucern een eervol toevlugtsoord gevonden tegen de vervolgingen, waaraan hij gewis in Thurgau zou blootgesteld zijn geweest ten gevolge van de uitkomst van het regterlijk onderzoek, dat hij met zooveel kunde gevoerd heeft.

ENGLAND.

Sir Gabriël Wood, die eenige dagen geleden te Londen gestorven is, heeft aan zijne geboortestad, Greenock, in Schotland, eene som gelegateerd van 80,000 p. st. (f 196,000), voor de oprigting en het onderhoud van een gasthuis, bestemd voor de oude en zieke zeelieden van die haven.

FRANKRIJK.

PARIJS 30 november. De pastoor der St Peterskerk te Nantes heeft II. zondag onder de hoogmis een mandement van mgr. den bisschop afgekondigd, houdende uitnodiging van gebeden door het gansche bisdom voor de bekeering van Engeland. Deze uitnodiging geschiedt ten gevolge van eenen brief, door een der uitstekendste lichten der catholieke Kerk in Engeland, mgr. Wiseman, aan de fransche bisschoppen gerigt, welke brief in zijn geheel in het mandement wordt aangehaald. (Zie den brief in de *Post*).

Zendingen bij de Birmannen. De eerwaardige pater Abbona heeft, op aanzoek van den koning der Birmannen een leerboek der aardrijkskunde in de landtaal overgezet. De koning is er zoo zeer over voldaan geweest en smaakt zoo veel genoegen in de lezing van het werk van dien voortreffelijken zendeling dat hij hem, behalven den reeds geschonken onderstand voor de oprigting van scholen, eene grond heeft afgestaan en steen en andere materialen verstrekt heeft, welke noodig zijn om eene nieuwe kerk te Amrapoura, hoofdstad des rijk, te bouwen. In eenen brief van den eerw. pater aan den aartsbisschop van Calcutta meldt hij, dat hij in den loop van het verleden jaar eene school te Midla had gesticht, alwaar vijftig kinderen voor niets gehuisvest, gevoed en onderwezen worden. Eene tweede school was te Amrapoura ingerigt, alwaar vijftig jonge dochters opgeleid worden. Wij hebben ook, voegt hij daar nog bij, eene engelsche school te Amrapoura, bestuurd door eenen echt deugdzamen ter.

NEDERLAND.

SHERTOGENBOSCH 3 december. De resolutie van den minister van financiën van 1 december de brieven, welke uit dit

rijk, over Frankrijk, naar Zwitserland bestemd zijn, aan geene verdere frankering meer onderworpen,

— Wat mag men denken van een dagblad, hetwelk de volgende tijdingen mededeelt?

« Een gerucht, dat van onderscheidene zijden verspreid wordt, levert welk of tot gespreken in alle kringen onze hoofdstad (Berlijn): het is, voorzigtig eener erkenning der volgeheden van de zijde der pruisische stoel (?) dat geval zou niets meer waar zijn dan de tijding, eenige maanden geleden door een aantal bijzondere correspondenten uit Rome medegedeeld, blijkens welke Z. H. de Paus, na onderscheidene conferentien met zijne ministers en de voornaamste prelaten zijner Kerk niet afkeerig zou zijn om nadere concessien te verleenen zoo wel aan de grieksche als aan de evangelische Kerk. » enz.

Is dan eene ondervinding van meer dan 18 eeuwen en nog in onze dagen zoo schitterend uitgekomen, nog niet genoeg om de verzekering te geven dat de catholieke Kerk en haar achtbaar Opperhoofd nimmer in eenig vergelijk met de dwaling kunnen treden? Is het: « die niet met u is, is tegen u » niet door eenen mond uitgesproken, wiens woorden niet zullen vergeaan, ook dan wanneer hemel en aarde vergaan zullen?

Men moge der Kerk nog zoo vijandig zijn: hare ergste vijanden vleijen zich nimmer, dat de Kerk een haarbreed aan hunne dwalingen zal toegeven; ja, hierin is zelfs eene der voornaamste oorzaken van dien haat gelegen.

En het is het *Journal de la Haye* (2 december) die met den meesten ernst den bovenaangehaalden onzin opreemt, of verdricht.

HAGE, 1 dec. Naar men verneemt, is in de afdelingen van de Tweede Kamer de vraag in overweging genomen, of er ter zake van het wetsontwerp omtrent de inwisseling van muntspeciën, een comité-generaal zal gehouden worden.

— Morgen zal de Tweede Kamer waarschijnlijk eene openbare zitting houden; men verwacht dat daarin een nieuw wetsontwerp zal worden voorgedragen.

— De wet in de laatstgehoudene zitting ingekomen, en welke als nu niet de bijlagen wordt gedrukt, betrekkelijk de ondersteuning van behoeftigen, moet, naar men zegt, van zeer grooten omvang zijn en tot regeling strekken van het stuk op het armwezen.

ARNHEM, 28 november. Het in deze courant van 20 dezer, aangekondigde verhoor van den uitgever en drukker derzelve, den heer C. A. Thieme, heeft heden morgen voortgang gehad. Uit hetzelve is gereesulteed, dat hij zich, even als bij vroegere vervolgingen tegen ons blad, volkomen verantwoordelijk heeft gesteld voor de, in de dagvaardiging opgesomde woorden, luidende: « dat de jongste troonrede des konings onkieschheid, verwatenheid en onbeschofftheid ademt, dat men laster noemt, eene troonrede als de tegenwoordige te willen doen doorgaan voor een slaatsstuk, hetwelk achting verdient, » en verder: « bij alle die troonrede lezen zonder strijptrekkingen of flauweten, men hoide de azijnflesch in de eene, de troonrede, in de andere hand. » — Wanneer de kamer van raadpleging onzer regtbank dit niet verhindert, hebben wij te wachten, dat deze zaak eerlang in eene openbare terechtzetting zal worden behandeld.

(*Arnh. Ct.*)

TIEL, 28 nov. Wij hebben in ons 80ste nummer het denkbeeld geopperd van een spoorweg van 's Hertogenbosch langs Tiel naar den Rijn spoorweg. Hoe ijdel dat denkbeeld deszelfs aan sommigen moge zijn toegeschenen, het is niet onwaarschijnlijk dat reeds toen het plan daartoe bestond, en dat hetzelve zal verwezenlijkt worden. Linnars thans verspreidt zich algemeen het gerucht dat er concessie tot het aanleggen van den bedoelden spoorweg is aangevraagd door eenige onderneemende mannen, waaronder hetzelve gerucht noemt de heeren J. van Luttervelt, M. J. Versteegh, C. de Jongh, A. Bergakker. Geensgeheurtensia kon voor onze stad belangrijker zijn dan de bedoelde: — wij meenen dit reeds genoeg ontwikkeld te hebben. — Mogten allen dat inzien!

(*Tielsch Weekbl.*)

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Dingsdag 2 December.

De zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden werd ten elf ure geopend.

Is ingekomen eene koninklijke boodschap van 28 november jl., ten geleide van vier wetsontwerpen betrekkelijk de opheffing van het fonds

voor den landbouw, van welke het eerste strekt tot opheffing van dat fonds, het tweede tot vaststelling van verordeningen tegen de verspreiding van desmettelijke veeziekten hier te lande, het derde tot voorziening in uitgaven, die anders uit het gemeemde fonds bestreden werden, en het vierde tot verening der uitgaven van genoemd fonds over de jaren 1842, 1843, 1844 en 1845, zijnde koud en over een vergeteld van eene toelichtende memorie.

Nog is ingekomen eene koninklijke boodschap mede van 28 november jl., ten geleide van een wetsontwerp tot opheffing van het Fonds der Nationale Nijverheid, met de daarbij behoorende memorie van toelichting.

Al deze stukken zullen gedrukt, aan de leden rondgedeeld en naar de afdelingen verzonden worden. Zijn ingekomen en worden naar de Commissie ad hoc verzonden twee verzoekschriften, als:

een adres van H. P. Maris c. s. alle stemgeregtigde ingezetenen der gemeenten Zevenbergen, Klundert en Tjunaart, houdende bedenkingen tegen de bijzondere wet ter uitvoering van art. 6 der grondwet, voor zooveel Noord-Brabant betreft; en

een adres van E. Vennik c. s. te Smilde, daartoe verzoekende de tusschenkomst der Kamer ten einde nog voor den jaer 1846 de accijs op den tafelnogde afgeschafft.

Aan de Kamer is hulde gedaan van een luekwerk over het Nederlandsche muntwezen door den hoogleeraar J. Ackeradijk, waaroentrent het gewone besluit genomen wordt.

De voorzitter geeft der Vergadering kennis dat door de respectieve afdelingen tot hare rapporten voor het wetsontwerp tot af- en overschrijving van uitgaven voor uitlozing in Staats-Vlaanderen verkozen zijn de heeren: Menso, Hooft, Modderman, Kniphorst en Uijtwarf Sterding.

De Commissie voor de verzoekschriften brengt, bij monde van de heeren van Leeuwen, Bijleyeld, Streus en Hiddema Jongema, een aantal verslagen op adressen uit, met welke conclusien de Vergadering zich achtereenvolgende vereenigt, terwijl zij tevens besluit tot het doen drukken van twee der verslagen, waarvan het eerste adressen betref betrekkelijk het wetsontwerp op het stuk der jagt, en het andere adressen betrekkelijk het wetsontwerp op den suiker accijs.

Daarna is de openbare vergadering in committee-generaal veronderd.

LATERE BERICHTEN.

De heer Coletti hoopt den tweespalt bij te leggen welke tusschen Turkije en Griekenland bestaat, door tusschenkomst van Reschid Pacha zijnen persoonen vriend. Hij wil ook de ambassade van Konstantinopel welke steeds door eenen schoonzoon van den heer Mavrocordat wordt waargenomen, aan iemand opdragen die meer aan het tegenwoordig ministerie gehecht is. Men spreekt van den prins Caradetta, tot de vervulling van dien post.

De vrees voor hongersnood in Zweden en andere grenzende landen wordt van dag tot dag grooter. De regering heeft bevolen dat al de levensmiddelen bestemd voor de plaatsen welke langs de meeren en rivieren des rijkts gelegen zijn, ten koste van den staat zullen vervoerd worden, met Rusland heeft eene overeenkomst gesloten waarbij voorloopig ingekomen worden alle bevestigingen van de tusschen beide Staten bestaande, betrekking betrekkelijk den uit- en invoer van voedingsmiddelen, uitgezonderd de sterke dranken.

Het is te hopen dat de revolutionaire beweging te staan niet eene revolutionaire beweging, welke nog steeds met allen ijver werkzaam is en geen ander doel heeft, dan eene gelijktijdige omwenteling te brengen in Griekenland, de vrijestad Krakau, Posen, Polen en Rusland.

De verslagen der zittingen van de Provinciale Staten van Posen zullen weldra openbaar gemaakt worden. Den 25 heeft eene laatste zitting onder voorzitterschap van den Koning plaats gehad, waarin die verslagen in hun geheel door den koning zijn ondertekend.

De politie der Saksen heeft beval om langzaam aan Ronges alle verdere predikationen te verbieden en hem aan te houden, indien zijne papiere niet in orde zijn.

De belgische Kamer heeft zich den 25sten

gehouden met het wets ontwerp, strekkende tot wijziging der art. 331 en 332 van het Code pénal. De beraadslagingen zijn in geheim comité gehouden. Na eene langdurige discussie zijn de twee eerste artikelen van het ministerieel ontwerp aangenomen na de verwerping van al de amendementen, behalve een van den heer Devaux, dat den volgenden dag in beraadslaging zou komen. Deze vraagt in zijn amendement dat het voortaan aan de publieke vrouwen verboden zal zijn zich des avonds op de straat te vertoonen.

De molenaars van de provincie Luik hebben gepleet tegen het koninklijk besluit, hetwelk vrijdom aan den invoer van meel verleent. Zij zullen verplicht zijn hunne molens te sluiten, aangezien zij de concurrentie met de hollandsche molenaars bij den vrijdom van uitvoer uit dat land, niet zullen kunnen volhouden.

Mengelwerk.

BRIEF VAN MR. WISEMAN

Bisschop van Melipotama, in part. coadjutor van den apostolischen vicarius van het midden-district van Engeland.

AAN DE HOOGW. BISSCHOPPEN VAN FRANKRIJK (*)

De gansche catholijke Kerk heeft met een gevoel van geluk verhooren, dat zich in Engeland een nieuwe geest openbaart, welke alle christelijke harten met blijdschap moet vervullen.

Uw bisschop, onder de uitstekendste van die zoo lang geteisterde Kerk, heeft aan de fransche bisschoppen de hoop medegedeeld, welke deze gelukkige verandering hem, voor een min of meer verwijderd tijdstip, dat in de ondoorgrondelijke raadsluiten der Voorzienigheid verborgen ligt, heeft ingeboezemd; en hij verzoekt gebeden, opdat God meer en meer den terugkeer tot het catholijke geloof zegene.

Onderscheidene fransche bisschoppen hebben reeds voldaan aan dit vroem beroep van den waarlijk apostolischen ijver des hoogw. heeren Wiseman. De aartsbisschop van Parijs, onder anderen, drukt zich volgenderwijze uit in eenen brief, aan de gaestelijkheid van zijn bisdom gerigt:

» Het zien van zulk eenen strijd en met de hoop op eene zoo schoone zagepraal, zullen wij niet weigeren te bidden, met vastberaden, vurigheid en volharding te bidden, wij zullen, voor de nog besluitelooze zielen, van God den geest van wijsheid en kracht, in al zijne volheid, afsmeeken.

Wij nodigen de priesters van ons bisdom uit, die zich daartoe door een godsdienstig gevoel genoopt zullen vinden, om ten minste eenmaal het heilig misoffer op te dragen, en al de godvruchtige menschen van ons bisdom tot de heilige tafel te naderen, trantentis van dit goed werk. Er is wellicht geen werk, dat diermede te vergelijken is. Welke jubelzangen in den hemel, alwaar over den terugkeer van eenen zondaar zooveel vreugd is, indien eene der aanzienlijkste natien, indien een volk dat alle schepen naar alle uithoeken der wereld uitzendt, daar eenmaal de liefde en den eerbied voor het middelpunt der catholijke eenheid overbragt.

» Nimmer werd aan de wereld een troetvoller onderpand gegeven der toekomstige vereeniging der volkeren, niet alleen door de belangen, welke band uit zinnen, maar ook door de eenheid des geloofs, door de eenheid van godsdiensdienst door de overtuiging, die sterker is dan alle tractaten en magtiger dan de sterkste wapens.

Wij kunnen niet nalaten den brief van den heer Wiseman mede te deelen, waarvan wij daaraan door al onze lezers deze dienst zullen bewijzen en aangespoord door het hooge belang dezer voor de godsdienst van verzoeken.

De hand van de verklaring welke de deelen en de leden der catholijke Kerk vereenigt, het vertrouwen dat een bisschop, die niet onwaardig bij dezen naam ook wezen mag, moet hebben in de goedheid en de liefde die onderling heerscht, zijne broeders, zieleverwanten, die hem omringelen, welke

(*) Het belangrijk van dezen brief heeft ons het verloop van de lezingen der kardinaal-Paolus tot een volgend tijdstip doen verschuiven.

mij doen hopen, dat gij mij wel met uwe aandacht en belangstelling zult gelieven te vereeren.

Het heeft der goddelijke Voorzienigheid behaagd u, tot de nitosfering uwer bediening, te plaatsen in een land, alwaar de catholijke godsdienst door de bijna algeheele bevolking erkend en beleden wordt; alwaar eene talrijke geestelijkheid, vol ijver en van een voorbeeldig gedrag, den last uwer herderlijke roeping verligt en u, door overvloedige vruchten van zaligheid, vertroost; een land eindelijk, alwaar gij, na zoo vele jaren van beproevingen, de godsdienst en hare eerbiedwaardige bedieningen als het goud uit den oven, zuiverder en glansrijker, dan voor dat zij in denzelfden gelouterd waren, ziet te voorschijn treden. Wat ons aangaat, wij zijn, daarentegen, door diezelfde Voorzienigheid geplaatst in een land, alwaar ketterij en scheuring lang de bovenhand hebben gehad en nog het volk in de duisternis geklemd houden, alwaar het gefal evangelische werkheden niet toereikend is voor den oogst; in een woord, waar alles nog te doen is: kerken bouwen, voor het onderwijs zorgen en godsdienstige instellingen stichten. Maar, te midden dier verwoesting heeft het den Almachtige behaagd, eene verandering te weeg te brengen, welke ons zeer veel troost moet aanbieden: hij heeft over ons een' straal van hoop doch schitteren, welke de duisternis der toekomst verdrijft, hij heeft onzer arbeid verligt en aangenaam gemaakt, in vergelijking van hetgeen dezelve voor onze vaders in de heilige bediening was. Onze voorgangers hebben in tranen gezaaid, wij oogsten in blijdschap.

De geheele catholijke Kerk heeft, met vreugd vernomen dat zich in Engeland een nieuwe geest van godsdienst openbaart, welken aenmet andere beschouwen kan, dan als eene openbaring van dienzelfden Heiligen Geest, die de wateren van den ohms beroude, om orde en licht voort te brengen, en die heden den donkeren beoog der menschelijke dwalingen schijnt te roeren, om daaruit de eenheid, de waarheid en eene nieuwe wereld van godsdienstig geloof voort te brengen. Niet alleen hebben onder ons bekeerlingen plaats, die talrijker zijn dan vroeger, en onder personen plaats hebben, die aanzienlijke rangen in de maatschappij bekleeden, maar de oude vooroordeelen verdwijnen, men legt jegens ons geneigtheid aan den dag, en talrijker gemederen dan immer, zijn over den terugkeer tot eenheid bezorgd en verlangen denzelfden. Bij deze verandering heeft de Almachtige ons voor eigenwaan wigewaard, doet ons in de nauwelijksheid te stellen, van nan ons zelven het uinste aandeel in het goede, dat bewerkt wordt, toe te schrijven.

Wat in Engeland omgaat kan niet worden verklaard, noch door de bedrijvigheid der catholijken, noch door de voortbrengelen onzer schrijvers, noch door den ijver en de godvrucht der gelovigen. Noch de behendigheid, noch het doorzicht, noch het overleg, noch de wijsheid der menschen hebben, zelfs op eene verwijderde wijze, medegewerkt aan de ontwikkeling van hetgeen rondom ons omgaat. Integendeel, het schijnt dat de lusschenkomst van onze zijde, met het doel om de gewenschte ontknopning dier groote beweging te bespoedigen, door degenen die tot onze leer nader komen te helpen, tot ons over te gaan, de uitwerkelen, welke zich voordoen, veel eer verdrag dan verhaast hebben.

En eigenaardige aandrang der gemede, en eene door hoogere magt aangewezen reeks van omstandigheden, aan de eenige middelen, waartoe de Beheerscher der menschen en der zaken zijne toevlugt genomen heeft, om de heerlijke uitkomsten te verweeten, waarvan wij getuigen zijn.

Het geestelooze, dat wij deze werking der gemede in de hand kunnen werken op eene zekere wijze, dat het geheel onze overtuiging te nemen, en de onderbinding heeft ons geleerd, dat daarin ons vertrouwen en meest verzoeken hulpmiddel gelogt is.

De catholijken van Engeland hebben met een oprigtig gevoel van dankbaarheid vernomen, dat hunne broeders van het vasteland, en inzonderheid van Frankrijk, reeds hunne Obedig-Beden bij de hunne gevoegd hebben. Zij hebben een bewijs van broederlijke liefde ontwaard in dien ijver om te bidden voor den terugkeer van Engeland tot de eenheid des geloofs op het oostelijk, waarop God begint, het hart van sommige protestanten te weeten en hun het dankwoord in te boezemen om troost te zoeken in den gemoet kunnen bedroefde moeder. Deze twee gewaardijde klassen hebben zich, tegelijk, vertoond, elkander wederwoordende, of liever elkander onder-

stenuende, en de eene het loon der andere zijnde. Dus moeten onze gebeden in vurigheid toecomen, naarmate den goeden uitslag, waarmede zij bekroond worden. Ziedaar, Monseigneur, den aard der hulp, de daad van liefde, welke de nederigste uwer broeders van u hoort afwachten. Wij zijn tot de verblijdende crisis gekomen, de gemederen zijn meer dan immer in ontroering gebragt en ontfrist over hetgeen zij doen moeten. Een aantal mannen, die naar ons overvellen, hebben den hardsten strijd te verduren: zij zien zich geslingerd tusschen de keus om, of alle hunne tijdelijke goederen te verliezen, of de waarheid te verstooten; zij hebben het menschelijk opzigt, de vooroordeelen te bestrijden; zij moeten hunne dierbaarste familie betrekkingen, en zelfs geneigdheden opofferen, welke door de natuur en de wet Gods geerbiedigd worden. Al die omstandigheden spannen te zamen, om hunne bekeering te bemoeijelijken, en voor velen vordert de stap, welke hen tot de gemeenschap der Kerk moet terugvoeren eenen geest van opoffering, welke tot het heldhaftige moet worden opgevoerd.

Welk catholijk zou zijne gebeden kunnen weigeren, welk kind der Kerk zou zich niet gelukkig achten, die zielen te hulp te komen, welke in dien vreeselijken strijd gewikkeld zijn? Velen zijn nog wankelend en besluiteloos omtrent den stap, welke zij te doen hebben. Wie zou weigeren om voor hen den geest der wijsheid in al zijne volheid te vragen?

Ik hoop, Monseigneur, dat gij het niet vermetel van mijne zijde zult achten, dat ik een beroep op uwe liefde doe ten behoeve dezer zaak, welke de belangstelling uwer geestelijkheid en uwer kudde overwaardig is.

De eerbiedwaardige prelaat, wiens coadjutor ik ben, heeft na rijpe overwegingen vermoed, en ik heb mij geheel aan die veroning aangesloten, dat een der werkdadigste middelen tot bespoediging van tijdstip van den terugkeer van al die broeders tot den schaapstal, waaruit een oogenblik van dwaling hen reeds zoo lang afgescheiden houdt, hierin zou gelegen zijn, om van onze broeders, de bisschoppen van Frankrijk, en van de andere catholijke landen een groot bewijs van deelneeming en van gebed af te smeeken voor de ongelukkige Kerk van Engeland.

Deze omstandigheid zal u doen gevoelen, Monseigneur, waarop ik eerder als eenig ander verzoeken, die tot de vervulling dier taak veel waardiger zou zijn, mij tot u wend.

Indien wij, als gevolg van dit beroep, van u eenen openlijke uitnoodiging van gebeden moeten hopen van uwe priesters, van uwe godsdienstige genootschappen en van uwe geloovigen; indien wij vooral van elken priester van uw bisdom eene opdracht der goddelijke offerande, mogten verwerven, ten voordeele van ons ongelukkig land, zouden wij onze verlangens ruimschoots voldaan zien.

Wij zouden dan zorgen, dat die betingingen en vurige herten uwer liefde ter kennis van gansche Engeland kwamen, en de Kerk van Engeland zou, hiervan koesteren wij de stellige hoop, aan die wenschen harer oude broeders beantwoorden.

Uwe harten zouden dus reeds in dit leven het loon uwer liefde kunnen smogsten, in de verwachting dat God deze weldaad honden vrede en vrede aan u, Monseigneur, aan de Kerk en uwer geestelijkheid en aan uwe kudde.

Ik verzoek u, Monseigneur, verzoeken voor mijne vrijheid en verzoeken mij, myself te noemen.

Monseigneur, uw trouw en uw hoogwaardigheid, Den zeer onbedrijf en eerbiedvollen dienaar, A. WISEMAN, Bisschop van Melipotame.

Advertentien

VERMIST DEN 21 NOVEMBER 1845. Op den Kapaaldijk van Budel langs Someren naar Helmond.

EEN VERZEGELD PAKJE inhoudende 166 Specie en eene Receptis 3e Nationale Schade Nr. 0907 aan Toonder groot / 75 - dat 31 July 1845. Den eerlijken vinder wordt hij de teruggave of hem die daaryan aanwijzing kan doen bij den Heer L. A. VAN DER MARCK, Directeur van het Postkantoor Helmond, / 30 - ter beloning te gezegd.

